

Præsidenten, arkitekt Johnny Svendborgs tale ved Akademiets Stiftelsesfest 26. marts 2015

Deres Kongelige Højhed – Akademiets gæster og kunstnere:

Akademiraadet er statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Akademiets opgave er at fremme kunsten, det ypperste, den højeste kvalitet.

Men hvorfor er den kunstneriske kvalitet vigtig?

Hvad får samfundet egentlig ud af, at der er folk, som ved noget om kunst og arkitektur?

Hvorfor nedlægger vi ikke bare Akademiet?

Kan man da ikke bare lade tilfældighederne tage hånd om det hele?

Her i rummet findes landets største kunstfaglighed.

Vi, som er her i dag ved, at der er forskel på skidt og kanel, og vi insisterer på eftertanke og ambitiøs stillingtagen, når det gælder kunsten og arkitekturen i vores samfund.

Vi ved, at det ligegyldige og det ureflekterede begrænser os, og skaber fordummende distance i stedet for berigende sammenhænge.

Kvalitet har betydning; også når det gælder kunst og arkitektur.

Og vi ved også, at denne viden skal formidles.

Nu er det 261 år siden at Frederik V oprettede Akademiet i fransk forbillede, for at fremme den kunstneriske kvalitet og netop på den tid, hvor man var begyndt at tale om kvalitet, ikke kun som en fysisk beskaftenhed, men også som en etisk og æstetisk kvalitet.

Siden da har vi rådgivet staten gennem vores faglighed, med holdninger, henstillinger, konstruktiv dialog og – af og til - også direkte advarsler...

Men samtidig... så er det hele selvfølgelig også et spørgsmål om tid, altså; hvor meget kan vi nå på de 10 årlige aftenmøder, hvor vi i Akademiraadet behandler små som store sager. Det er intense møder, hvor de kunstfaglige visioner og drømme også har sit rum.

12 medlemmer; 6 arkitekter og 6 billedkunstnere, sidder vi rundt om bordet i Risalitten på 2. sal her på Charlottenborg. Det er lokaler, der emmer af historie - omgivet af værker af Købke, Thorvaldsen og Juel, drøfter vi fremtiden og verden af i dag for arkitekturen og billedkunsten.

Konkret har vi i 2014 udtalt at Maersk-fonden burde overveje at forære operaens nabogrunde til kommunen med en klausul om, at der skal udskrives offentlige, forpligtende konkurrencer om kunstnerisk kvalitative, udadvendte byggerier. Gerne for andre end liebhavere. Der skal liv og aktivitet til området; hvad venter de på?

Vi har også i år påpeget et helt uforståeligt misforhold i de danske museers indkøbspolitik; vi bliver nødt til at spørge, hvordan det kan være, at der i 2015 stadig er en klar overvægt af mandlige kunstneres værker i nyere værker? Vi - i Akademiet - vi kan ikke se kvalitetsforskellen.

Det spørgsmål gav en vis mediebevågenhed og debatten om, hvorvidt samfundet og eftertiden går glip af kunstnerisk kvalitet - den fortsætter.....

Og så har vi - i forhold til udformningen af en ny Storstrømsbro - anbefalet at vælge en løsning med en pylon, som markering af gennemsejlingen i stedet for en karakterløs og teknisk usikker bjælkebro. Ligesom vi kraftigt har opfordret til at inkludere billedkunst i anlæggelsen af store infrastrukturelle byggerier.

Og jeg citerer trafikministeren fra Vejdirektoratets hjemmeside:

"... Akademiraadet, hvis opgave er at rådgive staten i kunstneriske spørgsmål, har anbefalet pylonbroen som en betydeligt smukkere markering af et særligt sted på broen. I kontrast til horisont og kurve opstår et sted - og ikke blot en bevægelse, hermed kan vi gå videre med denne løsning". Citat slut.

I forbindelse med det planlagte boligbyggeri på Enghave Brygge i Københavns havn har vi opfordret til eftertanke og nytænkning; at bygge i det havnerum, som er fælles, kalder på en helt særlig ansvarsfuldhed, og vi opfordrer til diversitet i beboersammensætningen. Man kan med fordel skabe et helt nyt offentligt rum i bydelen. Og ikke blot privatisere kajkanten.

En anden sag har handlet om et af Thorvald Bindsbølls relativt få byggede huse, som nu skal ombygges. Her har vi reageret på planerne, og konkret anbefalet en respektfuld ombygning i forståelse for den fremtrædende position som Bindsbøll har i dansk arkitekturhistorie.

Også her er der blevet lyttet til os, og den pågældende ombygning omprojekteres nu.

I 2014 har vi også i flere medier udtalt os om de meget bekymrende besparelser på arkitektuddannelsen, ligesom vi mener, at det er dybt problematisk, at der planlægges et byggeri af en ny arkitektskole i Århus, hvor selve udbudsformen ikke i tilstrækkelig grad sikrer den højeste kvalitet: Vi kan i Akademiraadet ganske enkelt ikke komme i tanke om bygninger af stor kunstnerisk kvalitet, som er opført på baggrund af en totalentreprise.

Vi følger udviklingen ganske tæt.

Så har vi - i dagblade og på TV- spurgt om der er tænkt over, hvilken by vi vil have, når studerende og staten flytter ud af København.

Bliver det en hovedstad uden hoved, når styrelser og uddannelsesinstitutioner forlader de særlige identitetsskabende bygninger? Tidligere har staten jo bygget forbilledlige bygninger til sine institutioner med høje krav til arkitektoniske, æstetiske og håndværksmæssige kvaliteter.

Vi spørger, om der integreres billedkunstneriske udsmykninger og, hvordan disse vedligeholdes i de nybyggerier, som staten ikke kommer til at eje, men blot påtænker at leje sig ind i?

I november deltog vi i Akademisk Arkitektforenings årskonference i Aarhus og opfordrede til at skabe meningsfuld arkitektur, som ikke blot tilgodeser hurtig developerprofit med den billigste og korteste vej fra A til B. Vi bør skabe respektfulde helheder, holdbar og nyskabende arkitektur.

Arkitekturen er en kunstart, som kan og skal berige menneskers liv.
Uden arkitekturens kunstneriske dimension, står vi fattigere tilbage.

Sideløbende med udtalelserne har rådet også påbegyndt formuleringen af en æstetisk vision for hele Danmark.

Det bliver en vision, som udspringer af og sammenfatter Akademiets formål:
At fremme kunsten.

Det bliver en plan med 5 punkter. 5 punkter, der skal identificere kunstneriske og arkitektoniske udfordringer og ikke mindst; formulere svarene.

Planen handler om billedkunst og arkitektur, byrum og landskab, og den foldes ud i det kommende år - sammen med Akademiets medlemmer.

Og vi har foretaget en lang række udpegelser til mange kunstfaglige bestyrelser og udvalg i hele landet, eksempelvis til Den Frie Udstillingsbygning, Det Danske Institut i Rom, Det Fynske Kunstakademi, Kunsten i Ålborg, KØS og Statens Værksteder for Kunst.

Og så er jeg personligt rigtig glad for, at vi har fået etableret et meget ambitiøst Landskabsudvalg på 6 medlemmer; 3 arkitekter og 3 billedkunstnere. Rådgivningen om landskabet får nu langt mere opmærksomhed - det har vi længe ønsket, og udvalget har hævet kvaliteten markant i debatten om Danmarkskortets udfordringer.

Det er gjort ved at tage stilling til en lang række enkeltsager, men også ved et større symposium, og en synlighed i pressen om både vindmøllers påvirkning af vores landskaber, og den ny planlov i forhold til bebyggelse af landets sårbare kystlinjer.

Arkitekt Rikke Juul Gram, fra Landskabsudvalget, skriver bl.a.:

Vores lange ubrudte kystlinje er faktisk vores største egentlige naturressource – den er vores Mount Everest, vores Grand Canyon – og det at gå langs vandet er en helt basal følelse i kroppen på hver eneste dansker, på samme måde som skiløb er det for nordmænd eller bilkørsel for en amerikaner.

Der er derfor særlig grund til at gå meget forsigtigt frem, når vi taler om at bygge på vores kyster eller om at ændre kystens karakter. Landskabet er vores fælles rum for eftertanke – og lige så let at ødelægge som stilhed."

I 2014 har Akademiets 60 medlemmer holdt 2 møder, Kunstnersamfundets 1.400 medlemmer har været indbudt til en "Aften med medaljemodtagerne", hvor arkitekten Stig Lennart Andersson og billedkunstner Martin Erik Andersen fortalte om deres fremragende kunstneriske virke.

Det er blot anden gang i historien, at medaljemodtagere taler til et åbent Kunstnersamfundsarrangement.

Næste år kalder vi det en tradition...

Akademiraadets Udvalg for Kirkekunst på 12 medlemmer har, på skift, været rundt i landets kirker og rådgivet om kunstneriske udsmykninger.

Juryens 12 medlemmer har optaget 64 nye medlemmer i Kunstnersamfundet, og rådet og Legatudvalget har uddelt over en halv million kr. til 37 billedkunstnere og arkitekter.

Vores kunstsamling, der rummer 600 enestående værker, har fået et tiltrængt løft, og en digitalisering og dokumentation af samlingen er i fuld gang. Det ny-istandsatte magasin er taget i brug, og værker udlånes til både danske og udenlandske museer.

Tusind tak fordi I har været med til at gøre 2014 til et flot år i Akademiet for de Skønne Kunster.

Deres Kongelige Højhed – Akademiets gæster og kunstnere:

I gårsdagens Politiken skrev billedkunstner og rektor for Det Jyske Kunstakademi, Jesper Rasmussen, bl.a.:

"Kunsten er det sted, hvor vi reflekterer over meningen med det hele, hvad mennesket er for en størrelse, hvad vi gør med hinanden. I oplevelsen af kunsten diskuterer vi æstetik, etik, politik, køn, religion osv., kort sagt alle de centrale spørgsmål, vi ikke kan undvære at diskutere med hinanden i et moderne, demokratisk samfund".

Den amerikanske arkitekt Frank Lloyd Wright sagde i 1954 om kunstnerisk kvalitet:

"Det, der er brug for, er faktisk det samme som selve det, der er brug for i livet: det er integritet".

Jeg mener, at det er integriteten, det er relevansen, det er kvaliteten som bevæger os. Det er den kunstneriske kvalitet, som gør os rigere - som fuldbyrder os som mennesker.

Og det er derfor, den kunstneriske kvalitet ikke bare er vigtig - men umistelig.